

Галина ТАРАСЕНКО,
учитель початкових класів та образотворчого мистецтва,
керівник гуртка "Юний художник" Чернігівської ЗОШ І–ІІІ ст.
імені Героя Радянського Союзу А.М.Темника
сmt Чернігівки Чернігівського р-ну Запорізької обл.

Інтегрований урок з образотворчого мистецтва та "Я і Україна" для учнів 3 класу

**Тема. Я і Україна: "Писанкарство в Україні";
образотворче мистецтво: "Великодні свята" (створення ескізу Великодньої писанки).**

Мета. Розповісти учням про звичаї та обряди святкування Великодня, про писанкарство в Україні (показ презентації на комп'ютері); вчити учнів створювати святкову композицію до Великодніх свят; розвивати спостережливість, творчу уяву; вміння передавати враження від побаченого; удосконалювати зорову пам'ять, образне мислення, фантазію, технічні навички роботи з художніми матеріалами; прищеплювати любов до уроків мистецтва, відроджувати звичаї та обряди нашого народу, примножувати його традиції.

Обладнання: ілюстративний матеріал, комп'ютер, виставка книжок, ТЗН.

Художні матеріали: папір, простий олівець, гумка, пензлики, палітра, гуаш, вода.

Тип уроку: інтегрований урок.

Хід уроку

I. Пролог.

1. Організація класу. Привітання.

— Доброго дня, діти! Подивіться один на одного та усміхніться, щоб ми з гарним настроєм провели сьогоднішній урок. Згадаємо наш девіз: "Моя рука нікому і ніколи ні кривди, ні горя не принесе".

2. Мотивація навчальної діяльності.

— Сьогодні у нас незвичайний урок.

II. Зав'язка.

— А про що йтиметься, ви дізнаєтеся, відгадавши загадки.

Розколеш лід — візьмеш срібло,
Розколеш срібло — візьмеш золото.

(Я й це)

Кинути вгору — то біле;

Кинути на землю — то жовте.

(Я й це)

Вступна бесіда.

— В усіх народів світу існує повір'я, що той, хто забув звичаї своїх батьків, карається людьми і Богом. Він блукає світом, як блудний син і ніде не може знайти собі притулку, бо загублений для свого народу. Отож сьогодні продовжимо вивчати народні традиції, пов'язані з найулюбленішим весняним святом усіх християн — Великоднем!

— До Великодня готуються заздалегідь. Неділя за тиждень перед Великоднем називається Вербною. Саме в цей день Ісус востаннє увійшов до Храму Божого. Дорогу йому встеляли пальмовими вітами (його вітали, як справжнього царя). В Україні пальми не ростуть, тому люди, щоб відзначити цей день, ставили у своїх оселях вербові гілочки.

Невід'ємною частиною Великоднього свята були і є крашанки та писанки. Яйце — це символ весняного відродження, зародження життя, продовження роду. Фарбоване, розмальоване яйце вважається оберегом, його намагаються зберегти хоча б один рік, до наступного Великодня. Розфарбоване яйце є символом свята. З писанкою зустрічають весну, готуються до Великодня.

Із далекої сивої давнини, ще задовго до часів християнства, звичай розмальовувати яйця прий-

шов від наших предків. Адже у народних віруваннях розписане чи пофарбоване й освячене яйце наділялося надзвичайною здатністю оберігати від злих сил, сприяти любові, здоров'ю, росту рослинності, оберігати від пожежі.

— А хочете, я розповім вам казку!?

Жили собі дід та баба. І була у них Курочка Ряба. Знесла Курочка яєчко.

От залишивши гніздечко, покотилося яєчко. Та котилось воно недалечко. Квочка з курчатами по дворі гуляла, діток своїх забавляла.

— Мамо, он яєчко по стежці котиться, — сказало найменше курчатко.

— Ану ж, яке воно на колір?

— Біле, як сніг, — сказала квочка.

— А сніг який? — спитав півник, бо курчаток взимку ще не було, і снігу вони ще не бачили.

— Такий білий, як оте яєчко, що котиться, — відповіла квочка.

— Однак скоро Великдень. То давайте пофарбуємо яєчко, щоб воно було барвисте, як весна.

Закотили курчатка яєчко до своєї хати й ну його фарбувати.

Показ слайдів (презентації) на комп'ютері.

— Отже, ми сьогодні на уроці фарбуватимемо яєчка.

1 слайд. *Писанка — це неповторне багатство, його треба берегти, як безцінний скарб.*

Олександр Довженко.

2 слайд. 3 історії писанки. Яйце завжди було загадкою для людини: неживе, воно давало початок новому життю. Тому його вважали символом життя. Перші писанки з'явилися у дохристиянські часи. Писанкарство продовжує розвиватися і за часів Київської Русі. На кінець XVII ст. виготовлення пасхальних яєць займаються всі майстри Оружейної палати.

3 слайд. Що таке писанка? Пташине яйце, розписане мініатюрним орнаментом; одна із стародавніх форм українського народного розпису, у якому наші пращури втілювали свої прагнення, віру; символ весни, сонця, повернення природи до життя.

4 слайд. Види фарбованих яєць.

5 слайд. *Крашанка* — (галунка) — яйце, фарбоване в один колір.

6 слайд. *Дряпанка* — яйце, на якому орнамент видряпано голкою або гострим ножом.

7 слайд. *Крапанка* — яйце, на яке наносять крапельки воску, потім його опускають у фарбу. Таку дію проводять кілька разів, використовуючи різну фарбу.

8 слайд. *Мальованка* — яйце, яке малюють акварельними, гуашевими, темперними фарбами за допомогою пензлика.

9 слайд. *Бісерка* — яйце із бісерним узором, де бісер наноситься на клей.

10 слайд. *Писанка* — яйце, яке розписане писачком за допомогою воску, пофарбоване.

11 слайд. *Зернівка* — яйце, оздоблене зерном різних рослин за допомогою клею.

12 слайд. *Травленка* — яйце, розписане воском і занурене у капустяний розсіл.

13 слайд. *Сувенірні* — яйця виконують із використанням різного матеріалу (дерево, порцеляна, скло, тканина, метал).

Для створення писанок необхідно обов'язково знати їх символіку. Кожен символ на писанці має своє, особливе значення.

Символи поділяються на: геометричні; рослинні; тваринні; космічні та природні; християнські.

14 слайд. *Писанка* — це не просто гарно декороване яйце, а предмет культу, предмет, який формує бачення навколишнього світу (це мініатюрна будова Всесвіту).

Словникова робота.

— Давайте згадаємо, що ми дізналися про писанку з уроку.

Складання асоціативного куша.

III. Кульмінація.

— Отже, діти, сьогодні ми навчимося малювати та розписувати писанки.

1. Показ роботи вчителя.

2. Перевірка готовності до уроку.

— А щоб у нас вийшов гарний малюнок, нам потрібні на урок простий олівець, гумка, папір, вода, палітра, акварельні фарби або гуаш, альбом.

3. Практична робота. (Лунає музика).

Послідовність виконання роботи:

1. Вибір формату (підготовлене вирізане яйце).

2. Розташування елементів композиції на яйці.

3. Промальовка деталей композиції.

4. Малюнок у кольорі.

IV. Фінал.

1. Перевірка виконання робіт. Оцінювання. Виставка кращих малюнків.

V. Післядія.

— Діти, чи сподобався вам урок? Чим?

— Які труднощі виникали при малюванні?

— Що нового дізналися?

— Ще більше про писанки ви дізнаєтеся, відвідавши бібліотеку. (*Виставка книжок*).

— За те, що ви так гарно працювали на уроці, Курочка Ряба дарує вам яєчка, які фарбували курчатка! (*Мальованки картонні*).

— *Нехай у вашій родині панує злагода, мир, щастя та любов!*

Додатковий матеріал: Виставка книжок, загадки, повір'я, прикмети. ☹